

Instanța de fond: Judecătoria Criuleni, sediul central (jud. Alexandru Motricală)
Dosarul nr. 3a-521/24 (2-21134954-02-3a-08052024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

23 ianuarie 2025

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții de Apel Centru

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Mîra Ghenadie
Dașchevici Grigore și Bostan Angela

Judecînd în procedură scrisă, cererea de apel declarată de Autoritatea Națională de Integritate asupra hotărârii Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Avasiloaie Tatiana împotriva Autorității Naționale de Integritate, cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

C O N S T A T Ă :

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La data de 23.07.2021, Tatiana Avasiloaie a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.563 din 15.03.2012, a fost numită pentru un termen de cinci ani, în funcția de judecător la Judecătoria Căușeni.

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1653 din 26.06.2015 a fost numită prin transfer, în funcția de judecător la Judecătoria Botanica, mun.Chișinău.

Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.88 din 22.03.2017 a fost numită judecător pînă la atingerea plafonului de vîrstă.

Potrivit actului contestat, la 03.02.2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr.04-17/89, cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, iar la data de 28.02.2020, a fost înregistrată o altă sesizare cu nr.01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020.

Astfel, la 09.03.2020, în conformitate cu prevederile art.31 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal

Pagină din

de inițiere a controlului nr.127/19, în privința reclamantei, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a fost inițiat controlul averii și intereselor personale.

Prin actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021 emis de către Autoritatea Națională de Integritate s-a dispus:

1. Se constată existența diferenței substanțiale nejustificate, între averea dobândită și veniturile nete obținute de către dna Avasiloaie Tatiana, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, în mărime de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, manifestată prin deținerea apartamentului situat pe adresa *****;

2. Se sesizează Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămîne definitiv, în vederea inițierii procedurii de eliberare a dnei Avasiloaie Tatiana din funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani;

3. Se decade dna Avasiloaie Tatiana, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă;

4. Se înscrie dna Avasiloaie Tatiana, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

Consideră reclamanta că actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021 constituie un act administrativ individual ilegal defavorabil.

Menționează că, în esență legalitatea/ilegalitatea actului administrativ individual cuprinde două dimensiuni:

- Legalitatea/ilegalitatea materială, adică respectarea normelor de drept substanțial care constituie temeiul actului administrativ individual defavorabil/favorabil, principiul egalității de tratament, proporționalității și securității juridice;

- Legalitatea/ilegalitatea formală, adică respectarea normelor de procedură administrativă la emiterea actului administrativ individual, principiile cercetării din oficiu, imparțialității, bunei-credințe, eficienței, motivării, transparenței și comprehensibilității.

În speță, consideră că ambele dimensiuni ale legalității actului administrativ individual au fost încălcate.

Reiterează reclamanta că, după cum rezultă din conținutul actului administrativ individual contestat, la 03.02.2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr.04-17/89, cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personal, iar la data de 28.02.2020, a fost înregistrată

o altă sesizare cu nr.01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020. Totodată, la 09.03.2020, în conformitate cu prevederile art.31 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr.127/19, în privința ei ca judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a fost inițiat controlul averii și intereselor personale.

Astfel, subliniază reclamanta că, la caz, procedura administrativă urma să fie finalizată cel târziu la data de 09 aprilie 2020. Iar această obligație legală nu a fost îndeplinită de către pîrîtă. După cum se atestă din conținutul actului administrativ individual defavorabil contestat, procedura a fost finalizată prin emiterea Actului de constatare la 09 iulie 2021, fapt contrar art.60 alin.(1), (4) și (5) și art.28-31 din Codul administrativ care prevede că, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, cînd în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

Potrivit art.78 alin.(1) Codul administrativ, procedura administrativă se finalizează prin efectuarea unei operațiuni administrative sau prin emiterea unui act administrativ individual, respectiv încheierea unui contract administrativ.

Conform art.64 alin.(2) Codul administrativ, refuzul de a primi sau a examina o cerere se consideră drept respingere a cererii. Aceeași regulă se aplică și în cazul nesoluționării unei cereri în termen legal. Astfel, nerespectarea termenului general de 30 zile se consideră o respingere a sesizării de către Autoritatea Națională de Integritate.

Efectuarea controlului după respingerea sesizării prin efectul art.64 alin.(2) din Codul administrativ, constituie o inițiere repetată abuzivă și arbitrară a proceselor administrative și urmărirea de 13 ori a reclamantei pe același subiect, fapt care înfrînge nu doar ireversibil articolele 28 (eficiența procedurii administrative), 30 (securitatea raporturilor juridice), 140 (puterea lucrului decis) din Codul administrativ, dar și articolul 116 alin.(1) (independența, imparțialitatea și inamovibilitatea judecătorului) din Constituție.

Potrivit art.69 și 2 alin.(2) din Codul administrativ și art.30 alin.(1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132/17.06.2016, sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice de drept public sau de drept

privat, precum și cele din oficiu se înregistrează imediat și se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Astfel, această normă a fost încălcată și în privința sesizării nr.04-17/89 din 03.02.2020 și sesizării nr.01/128 din 28 februarie 2020. Nu există nici o probă și argumente reflectate în actul de control referitor la repartizarea aleatorie a acestor sesizări.

Mai mult, inspectorul Virgiliu Bardă recunoaște chiar în actul de control că, el a reținut sesizarea nr.01/128 din 28.02.2020 contrar principiului repartizării. Acesta reținând ilegal ca argument prevederile art.44 alin.(4) din Codul administrativ, care prevede că, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Fiecare participant participă în cadrul procedurii administrative în mod independent față de ceilalți participanți.

Astfel, norma pre-citată se referă la situațiile când procedura administrativă este inițiată în privința la mai mulți participanți, iar în speță procedura a fost inițiată de 13 ori în privința doar unui singur participant.

Controlul averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilității lor, restricțiilor și limitărilor se efectuează după cum rezultă din prevederile art.7 alin.(3) lit.h) și 14 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate conform unei metodologii de efectuare a controlului.

Astfel, ANI a efectuat controlul în lipsa unei asemenea metodologii ori în temeiul unei metodologii secrete, fapt contrar normei de drept enunțate. Or, metodologia este un act administrativ normativ prin care se organizează executarea unei legi și urmează să fie publicat în conformitate cu Legea cu privire la actele normative nr.100.

Potrivit art.4 alin.(1) lit.b) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr.133/17.06.2016, subiecții prevăzuți la art.3 alin.(1) declară: bunurile mobile și imobile, inclusiv cele nefinalizate, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață de către subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia, inclusiv în calitate de beneficiari efectivi, ori aflate în posesia acestora în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, unor contracte translativ de posesie și de folosință.

Astfel, după cum rezultă chiar din conținutul actului de control, imobilul locativ cu nr. cadastral *****, situat pe adresa *****, nu este deținut de Tatiana Avasiloaie în proprietate sau drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață, dar

nici de către membrii familiei, concubinul/concubina acesteia, inclusiv nu are calitatea de beneficiar efectiv.

Totodată, nu se află în posesia acesteia în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, unor contracte translativ de posesie și de folosință.

Conform art.2 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr.133/17.06.2016, prin beneficiar efectiv se are în vedere persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară.

După cum rezultă chiar din conținutul actului administrativ, nici Avasiloaie Tatiana și nici Avasiloaie Nadejda nu se încadrează nici în noțiunea legală de beneficiar efectiv. Beneficiarul efectiv fiind o altă persoană, pe care ANI n-a dorit să o audieze, dar care a prezentat probe și declarații, însă n-au fost reținute din motive necunoscute. ANI contrar prevederilor art.93 alin.(2) din Codul administrativ, care prevede că, prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale, nu a probat vreuna din calitățile legale prevăzute de art.art.2 și 4 alin.(1) lit.b) Legea nr.133/17.06.2016

Astfel, diferența substanțială se verifică și stabilește exclusiv prin raportare la averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică în aceeași perioadă.

Consideră că pîrîtul, în persoana inspectorului de integritate abuziv, tendențios și din motive de răzbunare profesională și nu doar, a reținut și denaturat starea de fapt contrar prevederilor art.22 și 85-93 din Codul administrativ referitor la proprietar și beneficiarul efectiv.

Mai mult, subliniază reclamanta că, actul de control contravine prevederilor art.31 și 118 alin.(1) - (3) din Codul administrativ.

Deasemenea menționează că, potrivit art.94 alin. (1) din Codul administrativ, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis.

Actul de control, operațiunile administrative și întreaga procedură de control (repetată de 13 ori) este contrară art.29 din Codul administrativ.

Consideră reclamanta, că ANI contrar prevederilor art.art.22, 85, 87 și 92 din Codul administrativ, a dat o apreciere unilaterală, superficială și arbitrară unor așa numite judecăți de valoare, nereținând obiectiv faptele.

Caracterul tendențios al acțiunilor inspectorului de integritate, în opinia sa contravine art.24 din Codul administrativ și rezultă din declarațiile plasate pe pagina web al ANI și modul de notificare al actului. Totodată, inspectorul de integritate contrar prevederilor art.53-54 din Codul administrativ, a dat apreciere în locul organelor de autoadministrare judecătorească și comisiei de etică acțiunilor judecătorului potrivit art.5 din Codului de etică și conduită profesională a judecătorului, aprobat prin Hotărîrea Adunării Generale a Judecătorilor nr.8 din 11.09.2015. Deasemenea i-a incumbat Raportul de evaluare a celei de-a patra runde a Republicii Moldova, care acoperă prevenirea corupției în rîndul deputaților, judecătorilor și procurorilor, emis de Grupul de State contra Corupției (GRECO), unde s-a concluzionat că autoritățile Republicii Moldova au implementat un nivel scăzut de conformitate cu recomandările sale, cuprinzînd și modalitatea de numirea/promovarea judecătorilor, în scopul evitării candidaților care prezintă riscuri de integritate. Referitor la declarațiile și probele prezentate de reclamantă, ANI a menționat că, nu sunt cu temei logic, deoarece plata la rugămintă a unor utilități pentru un apartament, care aparține altei persoane, ar fi ilegală, și ar constitui temei de apariție unor drepturi reale.

La fel, consideră că este lipsită de raționament concluzia că, viza de reședință a Tatianei Avasiloaie, coincide cu cea a părinților dumneaei, avînd și drept de abitație, iar acțiunile sunt concertate.

Solicită reclamanta anularea Actului de constatare nr.214/19 din 09.07.2021 emis de către Autoritatea Națională de Integritate, notificat la data de 22.07.2021 (Vol.I f.d.4-10).

Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărîrea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024, a fost admisă acțiunea înaintată de Tatiana Avasiloaie împotriva Autorității Naționale de Integritate.

S-a anulat ca fiind ilegal Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021 întocmit de inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Virgiliu Bardă, în privința Tatianei Avasiloaie.

Verificarea admisibilității apelului.

Invocând ilegalitatea hotărîrii instanței de fond, la 1 februarie 2024, Autoritatea Națională de Integritate a depus apel asupra hotărîrii Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de

zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz hotărârea instanței de fond a fost pronunțată public la 04 ianuarie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 1 februarie 2024, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.*

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la data de 18 aprilie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 17 mai 2024, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărârii atacate cu apel.

În susținerea apelului, Autoritatea Națională de Integritate a indicat că, urmare a examinării hotărârii integrale, în continuare consideră soluția instanței de fond ca fiind neîntemeiată și își exprimă dezacordul cu hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024 din considerentele ce succed.

Autoritatea notează că, la data de 03.02.2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 04-17/89. Potrivit sesizării, dna Tatiana Avasiloaie, a depus tardiv declarația de avere și interese personale pentru anul 2017, la data de 23.04.2018. De asemenea, la data de 28.02.2020, a fost înregistrată o altă sesizare cu nr. 01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020 intitulat “Penthouse-ul din centrul Chișinăului în care o judecătoare, zilnic verifică să fie în regulă apa și căldura”.

La 09.03.2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 127/19, în privința dnei Tatiana Avasiloaie, Judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a fost inițiat controlul averii și intereselor personale.

În cadrul procedurii de control, în temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20 alin. (1), lit. a) - d), art. 32 alin. (3) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din Registrele informaționale de stat și solicitate informațiile și documentele necesare desfășurării controlului. Solicitată opinia subiectului controlului.

În continuare, în rezultatul cercetării tuturor informațiilor acumulate la dosarul administrativ de control a averii și intereselor persoane, inspectorul de integritate a constatat:

1. Se constată existența diferenței substanțiale nejustificate, între averea dobândită și veniturile nete obținute de către dna Tatiana Avasiloaie, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, în mărime de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, manifestată prin deținerea apartamentului situat pe adresa*****

2. Se sesizează Consiliului Superior al Magistraturii, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de eliberare a dnei Tatiana Avasiloaie din funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani;

3. Se decade dna Tatiana Avasiloaie, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Tatiana Avasiloaie va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

4. Se înscrie dna Tatiana Avasiloaie, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Tatiana Avasiloaie va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

5. Se aduce la cunoștința dnei Tatiana Avasiloaie actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani).

Astfel, cu referire la poziția instanței de fond vizavi de termenul de efectuarea a controlului, Autoritatea menționează că, prevederile Codului administrativ se aplică în măsura în care, prevederile legilor speciale nu conțin dispoziții diferite. Art. 60 alin. (1) Cod administrativ, stabilește clar acest lucru, stipulând că, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate sunt legi speciale în raport cu dispozițiile Codului administrativ, iar în temeiul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Deși, Legile sus numite nu conțin prevederi privind termenul în interiorul căruia urmează să se desfășoare o activitate administrativă, Autoritatea notează că, acest fapt nu înseamnă că se vor aplica în mod automat prevederile art. 60 alin. (1) și alin. (4) Cod administrativ.

Autoritatea atrage atenția că, procedura de efectuare a controlului presupune întreprinderea anumitor măsuri pentru a acumula informațiile și materialele

necesare stabilirii circumstanțelor relevante cauzei. Prin urmare, termenul, în interiorul căruia se finalizează o procedură administrativă, poartă un caracter rezonabil așa cum este stipulat în art. 27 Cod administrativ, potrivit căruia, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

Poziția Autorității referitor la neaplicarea prevederilor art. 60 Cod administrativ în procedurile desfășurate de inspectorii de integritate este în unison cu poziția instanțelor de judecată. Astfel, conform aprecierii instanței de judecată, prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 08 decembrie 2020, (dosar nr. 3-1891/2020), s-a menționat că, procedura administrativă inițiată de către inspectorul de integritate în cadrul unui control, este mult mai complexă și necesită un termen mult mai extins în vederea întreprinderii tuturor acțiunilor (demersuri, interpelări, răspunsuri, solicitarea explicației, cercetarea tuturor înscrisurilor, durata de timp în care solicitarea este expediată în adresa destinatarului prin intermediul oficiului postal și vice-versa), acțiuni întreprinse cu respectarea termenilor stabiliți prin Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Poziție similară a formulată de către instanța de judecată și pe dosarul nr. 3-1872/2022 (hotărârea din 27 iulie 2021) și anume: *„Totuși, la general, în opinia instanței de contencios administrativ, inspectorului de integritate urmează să i se asigure un termen rezonabil, suficient, pentru a efectua toate procedurile legale, a obține toată informația necesară, în scopul examinării obiective, corecte, multiaspectuale, a chestiunii în speță, cu emiterea unui act de constatare motivat și întemeiat. Or, reieșind din procedurile enunțate și termenii stabiliți la art. 37 din Legea nr. 132/2016, este evident că, termenul general pentru finalizarea unei proceduri administrative, prevăzut de art. 60 Cod administrativ, nu este aplicabil.”*

Astfel, anume din aceste considerente legiuitorul nu a stabilit, în legislația specială în materie de reglementare a regimului juridic al limitărilor, termene în interiorul cărora urmează a fi finalizată procedura de control. La caz, se atrage atenția că, dosarul de control este unul voluminos. La fel, explică că, procedura controlului se referă la averea și interesele personale ale subiectul controlului și a membrilor de familie după caz, fapt ce presupune un volum complet de muncă cum ar fi: examinarea tuturor declarațiilor de avere sub aspect al bunurilor și veniturilor declarate, verificarea informației despre existența sau lipsa unor bunuri nedeclarate, examinarea circumstanțelor în care au loc modificările patrimoniale, stabilirea resursele financiare pe care le deține subiectul controlului împreună cu membrii familiei la momentul realizării acestor modificări patrimoniale, cercetarea aspectelor legate de proveniența acestor resurse financiare, examinarea tuturor probelor acumulate în procedura de control, solicitarea opiniei subiectului

controlului, aprecierea explicațiilor aduse de acesta, analizarea probelor prezentate, solicitări de informații suplimentare de la deținători, audiere de martori etc. Astfel, examinarea multiaspecuală a tuturor circumstanțelor necesită timp prin urmare, procedurile de control efectuate de către inspectorul de integritate sunt desfășurate într-un termen rezonabil.

Mai mult ca atât, termenii fixați în Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, termeni cuprinși într-o normă juridică specială, se aplică cu prioritate în raport cu termenii indicați în norma juridică generală, care la caz este Codul administrativ.

Autoritatea observă că, după primirea spre examinare a sesizării, potrivit art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în termen de 15 zile, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică respectarea condițiilor de formă și conținut ale sesizărilor și existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale. Verificarea prealabilă include validarea datelor din declarațiile de avere și interese personale prin intermediul sistemului informațional e-Integritate. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea unui process-verbal de inițiere a controlului sau de refuz al inițierii controlului.

Ulterior, conform art. 32 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, la solicitarea inspectorului de integritate, subiecții menționați la alin. (3), adică orice persoană fizică și juridică de drept public și de drept privat, sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, pe suport de hârtie sau în format electronic, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate. În acest sens, Autoritatea atrage atenția instanței de judecată că, de multe ori, termenul de 15 zile de prezentare a răspunsului la solicitările inspectorului de integritate, nu se respectă, însă, chiar dacă acesta ar fi respectat, termenul în care inspectorul expediază scrisoarea, iar destinatarul o recepționează și, ulterior, remite răspunsul, ținând cont de rapiditatea expedierii scrisorilor, de asemenea, afectează termenul de examinare a sesizării. Astfel, termenul de 30 de zile este consumat doar pentru a efectua verificarea prealabilă și, eventual, dacă se dispune inițierea controlului, pentru a expedia scrisorile și, ipotetic, pentru a primi răspunsul la solicitările adresate de către inspectorul de integritate. Ulterior, conform art. 37 alin. (3) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în cadrul procedurii de control inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.). Punctul de vedere al persoanei supuse controlului poate fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea

invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea acesteia. În contextul normei citate, Autoritatea observă că, un alt termen care trebuie respectat de către inspectorul de integritate îl constituie termenul în interiorul căruia, subiectul controlului, urmează să-și expună poziția referitoare la constatările inspectorului de integritate. Așadar, termenii concreți prevăzuți de legea specială (Legea nr. 132/2016) privind efectuarea procedurii de control exclud aplicarea termenului general stabilit la art. 60 Cod administrativ. În același timp, respectarea termenilor prevăzuți în legea specială nu intră în contradicție cu prevederile Codului administrativ referitoare la termenul de desfășurare a procedurii administrative, or norma de la art. 60 alin. (1) Cod administrativ prevede excepția și anume, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.

La cazul, excepția are în vedere aplicarea termenilor prevăzuți de legea specială, adică Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Astfel, în opinia părții apelante sunt nefondate susținerile instanței de fond precum că, la desfășurarea procedurii de control au fost încălcate prevederile art. 60 Cod administrativ sau altfel spus, au fost încălcați termenii în interiorul cărora urma a fi realizată procedura de control a averii și intereselor personale or, Autoritatea urma a acționa în termeni rezonabili iar caracterul rezonabil al termenului urmează a fi verificat de către instanță ținând cont de complexitatea dosarului și de volumul de acțiuni desfășurate de către inspectorul de integritate. Această lipsă a limitării în timp se explică prin acordarea de către legiuitor, atât inspectorului de integritate, cât și persoanei verificate, a posibilității de a efectua toate procedurile, de a solicita și obține toate informațiile, inclusiv și de la autorități din alte jurisdicții, pentru a numi expertize eventual necesare, în scopul adoptării unei soluții legale pe fiecare caz separat, or limitarea în timp a procedurii de control, în special la 30 zile, ar restricționa nu numai inspectorul de integritate în aplicarea instrumentelor necesare privind verificarea averii și intereselor personale; privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor, dar și persoana controlată, în cazul imposibilității prezentării unor probe.

Cu referire la poziția instanței de fond precum că, Autoritatea Națională de Integritate nu a respectat dispozițiile legale referitoare repartizarea imediată a sesizării din oficiu, Autoritatea relevă că, în conformitate cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 (în redacția în vigoare la data inițierii controlului), sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice de drept public sau de drept privat, precum și cele din oficiu se înregistrează imediat și se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Astfel, în conformitate cu norma în vigoare în data când a fost înregistrată sesizarea nr. 04-17/89 din 03.02.2020 și nr. 01/128 din 28.02.2020, sesizările se înregistrau imediat, dar nu era condiționată distribuirea electronică aleatorie în aceeași zi în care au fost înregistrate. Doar după modificările ale Legii 132/2016 din 29 octombrie 2021, a fost condiționată înregistrarea și repartizarea aleatorie a sesizării în aceeași zi.

Cu referire la fondul cauzei, Autoritatea Națională de Integritate menționează că, în conformitate cu reglementările art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt: persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Conform anexei, funcție de demnitate publică este funcția de judecător al judecătoriei.

În continuare notează că, conform art. 4 lit. b) al Legii nr. 133/2016, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară bunurile mobile și imobile, inclusiv cele nefinalizate, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață de către subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia, inclusiv în calitate de beneficiari efectivi, ori aflate în posesia acestora în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, unor contracte translativ de posesie și de folosință.

În acest context Autoritatea Națională de Integritate atenționează asupra modelului declarației de avere și interese personale unde la Capitolul III BUNURI IMOBILE ÎN ȚARĂ ȘI/SAU ÎN STRĂINĂTATE secțiunea B Clădiri și construcții se informează subiecții declarării despre obligativitatea de a declara/indica bunurile a căror beneficiar efectiv sunt, aspect care a fost neglijat de către intimată.

Totodată, notează că, potrivit prevederilor art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, beneficiar efectiv este persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară.

În baza Actului de constatare s-a stabilit că, potrivit informațiilor disponibile pe portalul informațional „e-Cadastru”, dna Tatiana Șevciuc, prin contractul de vânzare-cumpărare *****, a procurat de la S.R.L. „Kirsan Com”, imobilul locativ cu nr. cadastral *****, situat pe adresa *****, pentru care a achitat integral suma de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, până la semnarea contractului.

Prin contractul de vânzare-cumpărare *****, imobilul respective a fost înstrăinat, la doar 3 zile de la publicarea materialului jurnalistic (03.02.2020).

În cazul tranzacției date, din numele și pentru dna Tatiana Șevciuc a acționat dna Nadejda Avasiloaie, mama dnei Tatiana Avasiloaie, în temeiul procurii nr. 2155 din 18.03.2017.

În continuare, s-a reținut că, dna Tatiana Șevciuc, cu d*****, nu a declarat/obținut careva venituri pe teritoriul Republicii Moldova. Deopotrivă, s-a determinat în baza declarațiilor martorului Tatiana Șevciuc că, dumneaei nu a avut așa venituri ca să procure careva imobile în or. Chișinău. Nu cunoaște care este suma achitată pentru procurarea imobilului dat și cine a făcut tranzacția de vânzare-cumpărare și că, beneficiar final al bunului imobil de pe adresa ***** a fost dna Nadejda Avasiloaie. După care, s-a mai constatat ținând cont de declarațiile martorului Iurie Școlnic, că dumnealui deține funcția de președinte al ACC nr. 55/587 (ce gestionează acest imobil) din anul 2019 luna septembrie/octombrie. Pe dna Tatiana Șevciuc (porpietara în acte a apartamentului) nu o cunoaște, nici nu a văzut-o niciodată. Cunoaște că dna Nadejda Avasiloaie este stăpână, iar pe dna Tatiana Avasiloaie a văzut-o împreună cu dna Nadejda Avasiloaie sau de sine stătător pe adresa indicată. Permanent pe adresa dată nu locuia nimeni, ci doar temporar. Iar pe final a constatat că, dna Tatiana Avasiloaie a achitat serviciile comunale pentru apartamentul din speță. Concomitent, s-au reținut și alte aspecte relevante, toate fiind descrise detaliat în Actul de constatare.

Pe cale de consecință, precum și în bază de probatoriul administrat, inspectorul de integritate a constatat că, datorită relațiilor de prietenie între dna Tatiana Șevciuc și dna Nadejda Avasiloaie, prima a fost utilizată de către ultima, ca persoană interpusă, ca urmare a faptului că locuiește *****, cu scopul de a camufla tranzacția de vânzare-cumpărare, conform contractului *****, în folosul fiicei sale, dna Tatiana Avasiloaie, care reieșind din investigația jurnalistică: „*unde mașina poate fi văzută practic zilnic în preajma blocului din ******”, inclusiv și materialul fotografic, alegerile martorului audiat, dl Iurie Școlnic: „*Pe dna Tatiana Avasiloaie am văzut-o împreună cu dna Nadejda Avasiloaie sau de sine stătător pe adresa indicată*”, dar și a plăților pentru serviciile prestate, efectuate cu regularitate de pe cardul salarial deținut, se constată că dna Tatiana Avasiloaie este beneficiarul efectiv al imobilului cu nr. cadastral *****, situat pe adresa *****. Prin urmare, avea obligația să-l indice în declarația de avere și interese personale.

În temeiul celor expuse supra, Autoritatea Națională de Integritate solicită respingerea susținerilor precum că, intimata nu se încadrează în noțiunea legală de beneficiar efectiv or acestea sunt declarative. Or, susținerile intimatei cu privire la nemotivarea actului de constatare (act administrativ defavorabil) emis, sunt nefondate, deoarece Actul de constatare nr. 124/19 din 09 iulie 2021 conține atât motivarea de drept, cât și motivarea în fapt, investigațiile realizate, probele

acumulate, depozițiile martorilor, opinia subiectului controlului și soluția finală aplicată în limitele dreptului discreționar. Totodată, întreg spectrul de acțiuni întreprinse (proportionalitatea) de către inspectorul de integritate sunt în limitele legale, utile și necesare scopului legitim urmărit, probe și/sau argumente care ar demonstra contrariu nu au fost prezentate.

Nu în ultimul rând, Autoritatea observă subiectivismul pronunțat al intimatei față de inspectorul de integritate cărui i-a fost repartizată aleatoriu sesizarea cu privire la controlul averii și intereselor personale ale dnei Tatiana Avasiloaie. Autoritatea notează că, actul de constatare a fost notificat prin scrisoare recomandată la domiciliul intimatei iar comunicatul de presă, a fost realizat de comunicator, exclusiv în limitele celor constatate de către inspectorul de integritate în cadrul procedurii de control. Totodată, notează că, inspectorul de integritate a dat apreciere acțiunilor subiectului controlului prin prisma Legii nr. 132/2016 și Legii nr. 133/2016 iar trimiterele la art. 5 din Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor reprezintă o convingere a inspectorului de integritate - ar fi trebuit să se abțină de a utiliza bunuri imobile cu o proveniență dubioasă.

Prin urmare, susținerile intimatei sub acest aspect, sunt o tentativă de a induce instanța în eroare precum că, inspectorul de integritate și-ar fi depășit atribuțiile de serviciu, lucruri care nu corespund realității.

Autoritatea Națională de Integritate a mai menționat că, tot o tentativă de a induce în eroare este și expunerea intimatei precum că, inspectorul de integritate a reținut în actul de constatare că, plata unor utilități ar reprezenta un fapt ilegal și ar constitui temei de apariție a unor drepturi reale. În acest context remarcă că, inspectorul de integritate a menționat următoarele: *„La alegațiile dnei Tatiana Avasiloaie că „Legea nu interzice încheierea contractului de vânzare-cumpărare și achitarea serviciilor comunale prin reprezentant”, menționez că nu pot fi argumentate și nu au un suport logic acțiunile dumneaei de achitare a serviciilor comunale, atâta timp cât drepturile patrimoniale și de reprezentare prin procură sunt atribuite altor persoane.”* După cum se vede, inspectorul de integritate nu indică că acest fapt (plata utilităților) ar reprezenta o ilegalitate. Deopotrivă, explică că, inspectorul de integritate a concluzionat că plata utilităților în cumul cu alte probe duc la constatarea că dna Tatiana Avasiloaie este beneficiarul efectiv al imobilul cu nr. cadastral *****, situat pe adresa *****.

În lumina celor expuse, Autoritatea Națională de Integritate este de părere că, hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024, urmează a fi casată și emisă o nouă decizie prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Tatiana Avasiloaie să fie respinsă.

Aspecte procesuale relevante spetei:

Potrivit art. 239 alin. (1) Cod administrativ, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință

închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă.

La caz, atât reclamanta/intimată Tatiana Avasiloaie cât și autoritatea publică pârîță/apelantă Autoritatea Națională de Integritate prin cereri scrise, de comun acord, au solicitat examinarea și soluționarea cererii de apel în procedură scrisă.

Prin urmare, Completul judiciar a dispus examinarea cererii de apel în procedură scrisă, pornind de la aplicarea art. 239 alin. (1) Cod administrativ.

Studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024, din următoarele considerente.

Aprecierea instanței de apel a argumentelor părților și cadrului legal aplicabil speței:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Potrivit dispozițiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, (1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii- respinge apelul.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată

multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunțate impun în mod expres, obligația instanței de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menținută, or instanța de fond, corect a elucidat și constatat circumstanțele cauzei, a verificat și apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanța de fond, denotă următoarea situație;

În fapt:

Materialele cauzei și a dosarului administrativ atestă că, la 03 februarie 2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr.04-17/89 cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, și anume, depunerea tardivă de către Avasiloaie Tatiana Petru a declarației de avere și interese personale pentru anul 2017 (f.d.265 din dosar administrativ).

De asemenea, la data de 28 februarie 2020, a fost înregistrată la Autoritatea Națională de Integritate o altă sesizare cu nr.01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020, referitor la faptul că: „*Tatiana Avasiloaie, judecătoarea la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, poate fi văzută zilnic, în timp ce intră într-un penthouse de peste 150 de m², amplasat într-un bloc din centrul capitalei, pe strada ******” (f.d.262 din dosar administrativ).

Conform procesului - verbal de inițiere a controlului nr.127/19 din 09 martie 2020, inspectorul de integritate Virgiliu Bardă, în temeiul art.28 alin.(3) și art.31 din Legea nr. 132/2016, a dispus inițierea controlului averii și a intereselor personale în privința Tatiane Avasiloaie, judecătoare la Judecătoria Chișinău, (f.d.261 din dosarul administrativ), stabilind totodată că declarația de avere și

interese personale pentru anul 2017 nu a fost depusă tardiv, ori la 23.04.2018 în mod legal a fost depusă rectificată.

Potrivit Actului de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021, inspectorul de integritate Virgiliu Bardă, în temeiul art. 19, art. 34 alin.(1), art. 35 alin.(3)-(4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și art.23 alin.(5)-(6) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, a decis:

1. *Se constată existența diferenței substanțiale nejustificate, între averea dobândită și veniturile nete obținute de către dna Avasiloaie Tatiana, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, în mărime de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, manifestată prin deținerea apartamentului situat pe adresa*****;*

2. *Se sesizează Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămîne definitiv, în vederea inițierii procedurii de eliberare a dnei Avasiloaie Tatiana din funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani;*

3. *Se decade dna Avasiloaie Tatiana, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă;*

4. *Se înscrie dna Avasiloaie Tatiana, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărîre judecătorească definitivă (f.d.3-9 din dosarul administrativ).*

Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021, a fost comunicat reclamantei la 22 iulie 2021. (f.d.1 din dosarul administrativ).

Manifestînd dezacordul cu actul de Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021, la 23 iulie 2021, Tatiana Avasiloaie a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune, prin care a solicitat anularea acestuia.

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ:

Articolul 2. Reglementarea raporturilor administrative

(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Articolul 3. Scopul legislației administrative

Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înlăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea

asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 5. Activitatea administrativă

Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Articolul 10. Actul administrativ individual

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. Categoriile actelor administrative individuale

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În temeiul art. 10 și art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021– constituie un act administrativ individual defavorabil reclamantei.

Articolul 17. Dreptul vătămat

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 20. Acțiunea în contencios administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. Accesul liber la justiție

(1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189. Întărirea acțiunii în contencios administrativ

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ

(1) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Articolul 206. Felurile acțiunilor în contencios administrativ

(1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

Reieșind din cerințele formulate, rezultă că, acțiunea reclamantei este una în contestare.

Articolul 196. Competența teritorială pentru acțiunea în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Articolul 36 alin. (1) al Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17.06.2016 (în vigoare la data emiterii actului de constatare), prevede că, persoana care a fost supusă controlului poate contesta actul de constatare în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ.

Ținând cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pârâte, precum și având în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, coraborate cu prevederile art. 36 alin. (1) al Legii nr. 132 din 17.06.2016 (în vigoare la data emiterii actului de constatare), examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), ca instanță de fond, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

În acest context, Completul judiciar remarcă că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 august 2021, a fost admis demersul înaintat de Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani cu privire la strămutarea cauzei în contenciosul administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Avasiloaie împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului administrativ individual defavorabil. Cauza în contenciosul administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Avasiloaie împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului administrativ individual defavorabil, s-a strămutat pentru examinare la Judecătoria Criuleni, sediul Central.

Articolul 163. Neefectuarea procedurii de examinare a cererii prelabile

Procedura de examinare a cererii prelabile nu se efectuează dacă:

c) legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată.

Articolul 208. Respectarea procedurii prelabile

(1) Până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prelabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Articolul 209. Termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

În speță, Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021, a fost notificat reclamantei la 22 iulie 2021, iar acțiunea a fost depusă la 23 iulie 2021.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Tatiana Avasiloaie, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Referitor la fondul acțiunii.

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 224. Hotărârile instanței de judecată

(1) Examinînd acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;

Articolul 225. Limitele controlului judecătoresc

(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Articolul 219. Asigurarea protecției efective a drepturilor

(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024, a fost admisă acțiunea înaintată de Tatiana Avasiloaie împotriva Autorității Naționale de Integritate.

S-a anulat ca fiind ilegal Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021 întocmit de inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Virgiliu Bardă, în privința Tatiane Avasiloaie.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că soluția fondului este una întemeiată, urmând a fi menținută, din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ(în vigoare la data inițierii procedurii administrative și perioadei efectuării controlului):

Legea privind declararea averii și a intereselor personale, nr. 133 din 17.06.2016:

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni se definesc astfel:

avere – totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate;

beneficiar efectiv – persoana fizică care controlează în ultimă instanță o persoană fizică sau care deține ori controlează în ultimă instanță o persoană juridică sau beneficiarul unei societăți de investiții sau administratorul unei societăți de investiții ori persoana în al cărei nume se realizează o tranzacție sau se desfășoară o activitate și/sau care deține, direct sau indirect, dreptul de proprietate sau controlul asupra a cel puțin 25% din acțiuni ori din dreptul de vot al persoanei juridice sau din bunurile aflate în administrare fiduciară;

diferență substanțială – diferența ce depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică în aceeași perioadă;

venit – orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.

Articolul 3. Subiecții declarării averii și intereselor personale

(1) Subiecții ai declarării averii și a intereselor personale sînt:

a) persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, nr. 132 din 17.06.2016:

Articolul 5. Misiunea Autorității

Autoritatea asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al

intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Articolul 6. Funcțiile Autorității

În vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcții:

- a) exercitarea controlului averii și al intereselor personale;
- c) constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;
- f) alte funcții stabilite prin lege.

Articolul 7. Atribuțiile Autorității

(1) În domeniul asigurării controlului averii și al intereselor personale, Autoritatea:

- c) efectuează controlul averii deținute de subiecții declarării, constată dacă există o diferență substanțială între veniturile realizate pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică și averea dobândită în aceeași perioadă și nejustificată și adresează instanței de judecată cereri în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate;

Articolul 19. Activitățile desfășurate de inspectorii de integritate

Inspectorii de integritate desfășoară următoarele activități:

- a) primesc, colectează, centralizează și procesează date și informații cu privire la situația averilor deținute de persoane în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică, de asemenea cu privire la incompatibilitățile și conflictele de interese ale persoanelor care ocupă o funcție publică sau de demnitate publică;

- b) efectuează controlul averilor și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;

- d) constată diferențele substanțiale, ținând cont de modificările intervenite în averea subiectului declarării în timpul exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică și în veniturile obținute de acesta în aceeași perioadă;

- f) sesizează organizația publică în care activează subiectul declarării sau autoritatea responsabilă de numirea în funcție a acestuia în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia în cazul constatării unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese;

- g) întocmesc acte de constatare în condițiile legii;

Articolul 20. Drepturile și obligațiile inspectorului de integritate

(1) Inspectorul de integritate are următoarele drepturi:

- a) să solicite informații și explicații de la persoanele supuse controlului;
- b) să solicite informațiile necesare pentru realizarea atribuțiilor de control al averilor și intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al

conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor de la alte persoane fizice și juridice;

c) să acceseze on-line, gratuit, registrele de stat ale organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a acestora, în exercitarea atribuțiilor ce țin de verificarea averilor și a intereselor personale, a conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;

d) să prelucreze date cu caracter personal în exercitarea atribuțiilor ce țin de verificarea averilor și intereselor personale, a conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor și să asigure confidențialitatea și securitatea acestora, inclusiv după încetarea activității de control.

Articolul 26. Conținutul controlului averii și intereselor personale

Controlul averii și al intereselor personale constă în verificarea declarațiilor de avere și interese personale, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică.

Articolul 32. Procedura de control al averii și al intereselor personale

(1) În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și în decursul a 3 ani după încetarea acesteia.

(2) Dacă persoana supusă controlului este căsătorită ori se află în concubinaj sau dacă are persoane la întreținere și/sau copii minori, verificarea se va extinde și asupra averii membrilor de familie sau concubinului/concubinei acesteia.

(3) În procesul de control al averii și intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informațiile necesare pentru realizarea controlului.

(4) La solicitarea inspectorului de integritate, subiecții menționați la alin.(3) sînt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, pe suport de hîrtie sau în format electronic, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

(5) Inspectorul de integritate poate solicita informațiile necesare pentru desfășurarea activității sale și de la organizațiile și asociațiile internaționale în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(6) În cazul în care se constată că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decît cele înscrise în declarația de avere și interese personale ori se constată diferențe substanțiale între veniturile declarate și averea deținută, inspectorul de integritate îi solicită informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și are

obligăția de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere. Invitarea se face prin scrisoare recomandată și cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc ce confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.). Punctul de vedere urmează a fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației.

Articolul 33. Drepturile persoanei supuse controlului averii și al intereselor personale

Persoana supusă controlului averii și al intereselor personale are dreptul:

a) să ia cunoștință de actele și de materialele dosarului, inclusiv sesizarea depersonalizată;

a¹) să fie informată despre inițierea controlului;

b) să fie asistată de un avocat sau de un reprezentant pe bază de mandat sau procură;

c) să prezinte datele și informațiile pe care le consideră necesare;

d) să fie informată cu privire la drepturile și obligațiile sale;

e) să conteste, în condițiile legii, actul de constatare emis de către inspectorul de integritate.

Articolul 34. Rezultatele controlului averii și al intereselor personale

(1) Dacă după exprimarea verbală sau în scris a punctului de vedere al persoanei supuse controlului se constată că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și veniturile obținute în aceeași perioadă este o diferență substanțială și deținerea averii are caracter nejustificat sau dacă persoana supusă controlului nu se prezintă, în termen de 15 zile de la confirmarea recepționării invitației, să-și prezinte punctul de vedere, inspectorul de integritate întocmește un act de constatare, cauza fiind transmisă în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate. Dacă recepționarea invitației nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea invitației repetate, cauza fiind transmisă instanței de judecată competente spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate. Confiscarea se poate referi la întreaga valoare a averii deținute de subiectul declarării, la valoarea unei părți din aceasta sau a unui bun/unor bunuri determinate.

Articolul 35. Actul de constatare

(1) Actul de constatare va cuprinde următoarele:

a) partea introductivă, în care se indică data și locul întocmirii actului, numele și prenumele inspectorului de integritate, funcția și datele privind persoana supusă controlului, motivul controlului;

b) partea descriptivă, care cuprinde: punctul de vedere al persoanei supuse controlului, dacă acesta a fost exprimat; constatarea diferențelor substanțiale, cu

stabilirea existenței averii nejustificate sau a părții nejustificate din avere; rezultatele expertizelor, după caz;

c) concluzii și decizii.

Inițial, Completul judiciar specializat evidențiază faptul că, legalitatea și temeinicia unui act administrativ, vizează mai multe aspecte, între care respectarea competenței, respectarea procedurii și respectarea întocmai a cadrului legal ce guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, în litigiile de contencios administrativ, instanța specializată urmează să verifice legalitatea și temeinicia actului administrativ individual, sub următoarele aspecte: respectarea competenței, respectarea procedurii și respectarea dispozițiilor legale care se referă la temeinicia actului.

După cum s-a indicat anterior, Autoritatea Națională de Integritate este competentă să exercite controlul averii și intereselor personale, astfel că, prima dimensiune a legalității actului administrativ contestat, care se circumscrie respectării competenței, nu este afectată de vicii.

În continuare Completul judiciar remarcă că, controlul averii și intereselor personale în privința reclamantei Tatiana Avasiloaie a fost inițiat la sesizare în temeiul art.28 alin.(3) al Legii nr.132/17.06.2016.

Conform art.30 alin. (1) - (2) al Legii nr. 132/17.06.2016, sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice, precum și cele din oficiu se înregistrează în termen de cel mult o zi lucrătoare și se repartizează aleatoriu, în ziua înregistrării, prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. Redistribuirea sesizărilor repartizate inspectorilor de integritate se face în condițiile art.27 alin.(6).

Conform art. 37 alin. (1) al Legii nr.132/17.06.2016, după repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului.

Completul judiciar remarcă că, principiul de distribuire aleatorie obligatorie a sesizărilor la Autoritatea Națională de Integritate a fost introdus prin Legea nr.132/17.06.2019 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Norma de la art.30 alin.(1) al Legii nr.132/17.06.2016, este o normă imperativ - onerativă de ordine publică, care consacră principiul repartizării aleatorii a sesizărilor. Excepții de la acest principiu legea nu prevede.

Prevederile art.30 alin.(1) referitoare la repartizarea aleatorie prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, urmează a fi interpretat sistemic, inclusiv prin prisma art.20 alin.(3) și alin. (4) al Legii nr. 132 din 17.06.2016, care include interdicția implicării, inclusiv a președintelui sau vicepreședintelui ANI în procedura de control. Repartizarea aleatorie presupune distribuirea sesizărilor prin sistemul electronic, astfel încât, inspectorul de integritate competent să efectueze controlul, fiind stabilit în mod aleatoriu, cu excluderea factorului decizional uman.

Respectiv, distribuirea aleatorie print-un sistem electronic a sesizărilor către inspectorii de integritate este o procedură care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea procedurii de control.

Reieșind din cele menționate în coraport cu materialele cauzei, instanța de fond just a constatat că, la 03.02.2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr.04-17/89 cu privire la încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, și anume, depunerea tardivă de către Avasiloaie Tatiana Petru a declarației de avere și interese personale pentru anul 2017 (f.d.265 din dosar administrativ), iar la 28 februarie 2020 a fost înregistrată o altă sesizare cu nr.01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020, referitor la faptul că Tatiana Avasiloaie, judecătorea la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, poate fi văzută zilnic, în timp ce intră într-un penthouse de peste 150 de m², amplasat într-un bloc din centrul capitalei, pe strada ***** (f.d.262 din dosarul administrativ).

Potrivit extrasului din sistemul electronic „e-Integritate”, sesizarea a fost înregistrată și repartizată aleatoriu inspectorului de integritate Virgiliu Bardă la data de 26.02.2020, ora 14:06, acest fapt rezultă inclusiv și din procesul-verbal nr.127/19 din 09.03.2020 de inițiere a controlului (f.d.261 din dosarul administrativ). În aceste condiții, se atestă indubitabil că Autoritatea Națională de Integritate a încălcat prevederile art.30 alin.(1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17 iunie 2016 și principiul consacrat prin aceste norme, întrucât a repartizat sesizarea în mod aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor abia la 26.02.2020, deși aceasta trebuia repartizată imediat în ziua înregistrării, adică la 03.02.2020, ceea ce denotă ilegalitatea procedurii de control.

Într-o altă ordine de idei, referitor la argumentul invocat de către reclamanta Tatiana Avasiloaie precum că, a fost încălcat termenul de efectuarea a procedurii de control Completul judiciar reține că, conform art. 21 din Codul administrativ autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Prin urmare, punerea în aplicare și respectarea principiul de legalitate impune autorităților publice, cât și instanțelor judiciare obligația de a acționa în conformitate cu legea și alte acte normative – aplicarea acestui principiu, fiind un aspect imperativ al statului de drept garantat prin art.1 și art.53 din Constituție.

La caz, se reține că nici Legea nr.132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și nici Legea nr.133 privind declararea averii și a intereselor personale (în vigoare la momentul emiterii actului de constatare) nu instituiau careva norme

cu privire la termenii de finalizare a procedurii de control și de emitere a actului de constatare.

În același timp, în Codul administrativ este prevăzut un capitol aparte (capitolul III, art.60-65), care expres reglementează termenele în procedura administrativă.

Astfel, conform art.60 alin.(1), (4) și (5) din Codul administrativ, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

Din sintagma „trebuie” înserată în norma de drept sus-citată se deduce obligația autorității publice de a respecta termenul de finalizare a procedurii în termenul general stabilit la art.60 alin.(1) din Codul administrativ.

Aplicarea *mutatis muntandis* a acestui principiu de îndeplinire a justiției către procedura administrativă este necesară în cazul autorităților administrative, activitatea cărora este îndreptată la aplicarea de sancțiuni. Caracterul juridic al sancțiunilor de natură să afecteze soarta, cariera, reputația persoanelor, adică un amalgam destul de vast de drepturi civile, necesită de la autoritatea publică investită de lege respectarea unor garanții procedurale sporite.

În sensul normelor legale citate supra, se concluzionează că Autoritatea Națională de Integritate a avut la dispoziție un termen de 30 zile pentru a finaliza procedura administrativă, care putea fi prelungit, în condițiile legii, pentru un termen de maxim 90 de zile. Comunicarea în scris către participanții la procedura administrativă fiind esențială.

Reieșind din materialele dosarului de control/administrativ, se atestă că, potrivit sesizării din 03 februarie 2020, s-a reținut existența bănuielii rezonabile de încălcare de către Tatiana Avasiloaie a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Potrivit procesului - verbal de inițiere a controlului nr.127/19 din 09 martie 2020, inspectorul de integritate Virgiliu Bardă, în temeiul art.28 alin.(3) și art.31 din Legea nr. 132/2016, a dispus: 1. Inițierea controlului averii și a intereselor personale în privința dnei Tatiana Avasiloaie, judecătore la Judecătoria Chișinău.

Adițional instanța reține că, actul administrativ contestat de către reclamantă a fost emis la 09 iulie 2021, fiind evident faptul încălcării termenului de finalizare a procedurii administrative. Careva acte din care ar rezulta prelungirea termenului dat de către Autoritatea Națională de Integritate la dosar lipsesc. Aceste

circumstanțe denotă în mod cert, că în cadrul procedurii administrative inspectorul de integritate a depășit termenul de efectuare a controlului în privința Tatianei Avasiloaie, încălcare ce alături de alte constatări ce vor fi analizate – aduce atingere legalității de formă a actului contestat.

Autoritatea Națională de Integritate a susținut că inspectorul de integritate la emiterea actul de constatare a respectat termenul rezonabil stabilit la art.27 din Codul administrativ, aceasta poziție însă nu poate fi reținută ca fiind una obiectivă, de Completul judiciar specializat și rezidă din interpretarea eronată a normelor legale. În acest context Completul judiciar ține să evidențieze că, în virtutea art.27 din Codul administrativ, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil, însă, rezonabilitatea acestui termen nu trebuie să vină în contradicție cu art.60 din același cod, care stabilește exact termenele procedurii administrative, cazurile și procedura de prelungire a acestora.

Drept urmare, instanța de apel apreciază ca fiind eronate argumentele Autorității Naționale de Integritate precum că actul administrativ a fost emis cu respectarea termenilor.

Cu referire la legalitatea materială a actului administrativ contestat, Completul judiciar reține că, la data de 28 februarie 2020, a fost înregistrată la Autoritatea Națională de Integritate sesizarea nr. 01/128, cu referire la articolul de presă, apărut în publicația Ziarul de Gardă la data de 03.02.2020. Astfel, potrivit materialului jurnalistic publicat pe portalul zdg.md din 03 februarie 2020, intitulat “*Penthouse-ul din centrul Chișinăului în care o judecătoare, zilnic verifică să fie în regulă apa și căldura*”, autorul materialului jurnalistic informează publicul despre faptul că Tatiana Avasiloaie, judecătoare la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, poate fi văzută zilnic, în timp ce intră într-un penthouse de peste 150 de metri pătrați, amplasat într-un bloc din centrul capitalei- *****. Prețul de piață al unui asemenea imobil depășește suma de 120 de mii de euro, iar imobilul nu se regăsește în declarațiile de avere și interese depuse anual de magistrată, acolo unde indică doar o casă în Chișinău construită de părinți, dar și un automobil înregistrat pe numele tatălui său și el funcționar. Blocul a fost dat în exploatare în 2015, iar un metru pătrat de spațiu locativ a costat aproximativ 800 de euro. La moment, un metru pătrat costă nu mai puțin de 1100 de euro, conform informațiilor plasate pe site-ul companiei care a construit blocul.

Prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 127/19 din 09.03.2020 în privința reclamantei Avasiloaie Tatiana, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a fost inițiat controlul averii și intereselor personale.

Urmare a efectuării controlului, inspectorul de integritate a concluzionat că, între averea dobândită și veniturile nete obținute în aceeași perioadă de către subiectul declarării, există o diferență substanțială de 1 330 000 (un milion trei sute

treizeci mii) lei, adeverindu-se bănuială rezonabilă cu privire la faptele descrise în sesizare. Drept urmare prin Actul de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021, s-a decis:

*„1. Se constată existența diferenței substanțiale nejustificate, între averea dobândită și veniturile nete obținute de către dna Avasiloaie Tatiana, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, în mărime de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, manifestată prin deținerea apartamentului pe adresa *****.*

2. Se sesizează Consiliului Superior al Magistraturii, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de eliberare a dnei Avasiloaie Tatiana din funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani;

3. Se decade dna Avasiloaie Tatiana, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

4. Se înscrie dna Avasiloaie Tatiana, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dnei Avasiloaie Tatiana va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă;”

Astfel, din conținutul Actului de constatare se reține că, inspectorul de integritate a constatat existența diferenței substanțiale nejustificate, între averea dobândită și veniturile nete obținute de către dna Avasiloaie Tatiana, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, în mărime de 1 330 000 (un milion trei sute treizeci mii) lei, manifestată prin deținerea apartamentului pe adresa *****.

La capitolul dat, inspectorul de integritate a menționat că, imobilul locativ cu nr. cadastral *****, situat pe adresa *****, a fost deținut de Tatiana Avasiloaie în calitatea de beneficiar efectiv.

După cum întemeiat a constatat și instanța de fond, Completul judiciar de asemenea apreciază ca neîntemeiate aceste concluzii expuse de inspectorul de integritate în actul administrativ contestat.

Or, materialele cauzei atestă incontestabil faptul că, în temeiul contractului de vânzare cumpărare din 23 decembrie 2016, SRL „Kirsan Com” a vândut cet. Șevciuc Tatiana imobilul situat pe adresa ***** (f.d.a.79-82).

De asemenea la materialele dosarului administrativ se deține contractul de furnizare a energiei electrice consumatorului casnic n***** din 23.03.2018 încheiat între ÎCS GNF Furnizare Energie SRL și consumatorul Șevciuc Tatiana. (f.d.a.60-61)

Prin declarația înregistrată la 31 martie 2021 la ANI, Șevciuc Tatiana a menționat că beneficiarul efectiv al imobilului pe adresa ***** a fost Avasiloaie Nadejda și că nu cunoaște care este suma achitată pentru procurarea imobilului dat. (f.d.a.48)

Prin procura din 18 martie 2017, Șevciuc Tatiana a încredințat cet. Avasiloaie Nadejda să aibă acces și să administreze imobilul situat pe adresa *****, ce-i aparține cu drept de proprietate, inclusiv și dreptul de vânzare, donație, schimb a imobilului menționat, cu prețul și condițiile stabilite de dumneaei. (f.d.a.42-43).

Potrivit procesului verbal de audiere din 30 aprilie 2021, președintele ACC nr. 55/587, Școlnic Iurie, a declarat inspectorului de integritate că deține funcția de președinte al ACC nr. 55/587 din luna septembrie/octombrie 2019. Pe d. Șevciuc Tatiana nu o cunoaște și nici nu a văzut-o. Cunoaște că d. Avasiloaie Nadejda este stăpână, are numărul de contact, care la necesitate putea s-o apeleze. Pe perioada de când este președinte al ACC nr. 55/587 a contactat-o odată sau de două ori referitor la problemele casei. Pe d. Avasiloaie Tatiana a văzut-o împreună cu Avasiloaie Nadejda sau de una singură pe adresa indicată. Permanent pe adresa indicată nu locuia nimeni, ci doar temporar. Pe d-nele Avasiloaie nu le-a văzut în incinta casei de un timp îndelungat. (f.d.a.36.)

La data de 6 februarie 2020, între Avasiloaie Nadejda, care în temeiul procurii nr.2155 din 18 martie 2017 a acționat în numele și pentru Șevciuc Tatiana, în calitate de vânzător, pe de o parte și Carare Victor, în nume propriu, în calitate de cumpărător - pe de altă parte a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care vânzătorul a vândut și a transmis în proprietate imobilul situat pe adresa *****.

Reieșind din pct. 2.4 al contractului menționat vânzătorul a declarat că bunul imobil situat pe adresa ***** este proprietatea personală a cet. Șevciuc Tatiana, în baza contractului de vânzare cumpărare a imobilului nr. 11649 din 23 decembrie 2016.

Iar la pct. 4.20 a contractului, Carare Victor a declarat pe proprie răspundere că el este beneficiarul efectiv al imobilului (f.d.a.95-103). Deasemenea și prin declarația scrisă, înregistrată la ANI cu nr. 2162 la 12 martie 2021, Carare Victor a indicat că bunul respectiv îi aparține cu drept de proprietate în baza contractului de vânzare cumpărare din 6 februarie 2020. (f.d.a. 94)

Prin răspunsul înregistrat la ANI cu nr. 3975 la 11 mai, 2021, Avasiloaie Nadejda a declarat că beneficiar final al imobilului situat pe adresa ***** nu a fost nici ea și nici Avasiloaie Tatiana, suma pentru procurarea apartamentului a fost achitată de Victor Miculeț, iar după vânzarea imobilului, tranzacție la care a acționat în baza procurii în numele și pentru Șevciuc Tatiana, sursele bănești din vânzarea apartamentului le-a transmis dlui Victor Miculeț. (f.d.a.33)

În punctul său de vedere prezentat la 22 iunie 2021, Avasiloaie Tatiana a comunicat inspectorului de integritate că, nu a procurat imobilul situat pe adresa

*****, inclusiv nu a procurat acest imobil prin intermediul dnei Șevciuc Tatiana. Atât Șevciuc Tatiana, cât și dl Miculeț Victor sunt prieteni de familie a părinților săi. Motivul pentru care dl Miculeț Victor nu a acționat în nume propriu îl poate explica doar dumnealui. ZDG nu a oferit întrebări din care să rezulte că urmează să fie menționate și alte persoane, nu cunoaște dacă în presă au fost indicate exact declarațiile și dacă sunt autentice. Legea nu interzice încheierea contractului de vânzare-cumpărare și achitarea serviciilor comunale prin reprezentant. Din datele pe care le cunoaște, înstrăinarea imobilului și apariția publicației nu au nici o legătură între ele, or ea nu a fost și nu este beneficiarul imobilului respectiv. În punctul său de vedere a fost indicat numărul de telefon al dlui Miculeț Victor. (f.d.a.18)

Din materialele dosarului administrativ nu poate fi reținut faptul că inspectorul de integritate ar fi verificat argumentele expuse de Avasiloaie Nadejda și Avasiloaie Tatiana în punctul său de vedere. Nu au fost solicitate declarații ale cet. Miculeț Victor. Și nici în conținutul Actului de constatare nu au fost combătute aceste argumente, fiind menționat doar faptul că cele declarate de Avasiloaie Nadejda și susținute de Avasiloaie Tatiana în punctul său de vedere inspectorul de integritate le respinge ca nefondate.

Astfel la emiterea actului administrativ contestat, inspectorul de integritate a reținut declarațiile dnei Șevciuc Tatiana și că de pe cardul deținut de Avasiloaie Tatiana ar fi fost achitate careva plăți pentru serviciile comunale, concluzionând că beneficiarul efectiv al imobilului situat pe adresa ***** este Avasiloaie Tatiana. Inspectorul de integritate nu a explicat de ce nu ar fi admis că Avasiloaie Nadejda ar avea calitatea de beneficiar efectiv în situația în care a reținut în susținerea poziției sale declarațiile expuse de Șevciuc Tatiana.

Inspectorul a utilizat afirmațiile dnei Șevciuc Tatiana pentru a susține concluzia că Avasiloaie Tatiana este beneficiarul efectiv, fără a analiza natura și conținutul exact al acestei declarații. Inspectorul nu a motivat care sunt acele circumstanțe de fapt și de drept, care ar demonstra incontestabil că anume Avasiloaie Tatiana este beneficiarul efectiv și nu alte persoane care au tangență directă sau latentă atât cu gestionarea acestui imobil, cât și cu achiziționarea acestuia.

Drept urmare, Completul judiciar conchide că inspectorul de integritate a acordat o apreciere selectivă probatoriului administrat, și a reținut doar acele elemente care „susțineau” o concluzie prestabilită, ignorând alte informații relevante (inclusiv declarațiile prezentate de Avasiloaie Tatiana și Avasiloaie Nadejda).

În condițiile descrise supra, Completul judiciar concluzionează că, de către ANI nu a fost efectuată o verificare efectivă a punctului de vedere exprimat de persoana vizată – Avasiloaie Tatiana – iar actul de constatare nu combate argumentele esențiale formulate de aceasta, încălcând cerințele legale de

obiectivitate, echitate și contradicție. Or, potrivit art. 30 alin. (3) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate este obligat să asigure dreptul la apărare și să analizeze în mod obiectiv și complet toate explicațiile oferite de subiectul supus controlului.

La caz însă, din materialele dosarului administrativ nu rezultă că inspectorul de integritate ar fi analizat efectiv și în mod serios argumentele prezentate de Avasiloaie Tatiana în punctul său de vedere, care au fost formulate în apărarea sa în cadrul procedurii administrative. Nu a fost efectuată o verificare reală a probatoriului prezentat. Nu a fost analizată temeinic declarația prezentată de Avasiloaie Nadejda. Nu a fost analizată corespunzător calitatea lui Miculeț Victor, în privința căruia se menționează că ar fi beneficiarul efectiv al imobilului situat pe adresa *****.

Inspectorul de integritate nu a solicitat nicio declarație din partea cetățeanului Miculeț Victor. Or acesta este un element probator esențial, ignorat complet. Lipsa audierii/solicitării unei declarații de la Miculeț Victor afectează obiectivitatea anchetei administrative.

În acest context Completul judiciar remarcă că, fiind audiat în instanța de fond în calitate de martor, Victor Miculeț a declarat că; *****

Martorul Anatolie Novac, fiind audiat în cadrul examinării cauzei în instanța de fond a relatat, că: „*****

Completul judiciar remarcă că, definiția beneficiarului efectiv conform Legii 133/2016: ”persoana care deține direct sau indirect controlul sau dreptul de proprietate asupra unui bun”.

La caz, Avasiloaie Nadejda (mama Tatiane Avasiloaie) avea doar o procură de administrare a imobilului situat pe adresa ***** , și nu îl deținea cu drept de proprietate, alți indici care ar fi . Or, o procură nu conferă calitatea de beneficiar efectiv; este un act de mandat, nu de transfer de avere. De asemenea administrația temporară (verificare căldură/apă etc.) nu echivalează cu deținere în sens juridic.

Mai mult, ANI se bazează pe relatări despre prezența ocazională a judecătorei în apartament. Dar martorii (inclusiv președintele ACC) confirmă că Avasiloaie Tatiana nu locuia permanent în imobilul situat pe adresa ***** , ci doar ocazional era văzută acolo.

Drept urmare, din probele administrate la dosarul administrativ nu poate fi reținut faptul că, Avasiloaie Tatiana a dobândit sau deține bunul ori exercită controlul asupra acestuia, și nici faptul deținerii dreptului de proprietate.

Completul judiciar reține că esența de bază a controlului averii și intereselor personale este de a stabili existența sau inexistența diferenței substanțiale asupra averii subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică pentru aceeași perioadă. Totodată, calculul diferenței substanțiale constă în

aprecierea matematică a corespunderii valorii (echivalentului bănesc) averii dobândite cu veniturile nete obținute de către subiectul declarării, împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, altor funcții și calități atribuite la categoria subiecților declarării averii și intereselor personale, ținându-se cont de diferența admisă de lege.

Așadar, la calcularea diferenței substanțiale se iau în calcul și cheltuielile, care pot fi demonstrate, esența celor descrise este stabilită în art. 2 din Legea nr. 133/2016, care definește că, avere este totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate.

Suplimentar, potrivit art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul administrativ al RM, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În speță, materialele dosarului administrativ atestă faptul că, în cadrul procedurii administrative nu au fost antrenați specialiști/experti în domeniul financiar întru stabilirea certă a diferenței substanțiale între veniturile declarate și averea deținută de către reclamanta în cauză. Or, diferența substanțială se verifică și stabilește exclusiv prin raportare la averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, pe parcursul exercitării funcției de demnitate publică în aceeași perioadă. Implicit se constată că toate concluziile inspectorului de integritate sunt lipsite de un suport probatoriu incontestabil. Or, în conținutul Actului de constatare, inspectorul de integritate nu a efectuat o analiză financiară detaliată a veniturilor obținute de Tatiana Avasiloaie în coraport cu cheltuielile efectuate. În dosar nu există un calcul documentat și motivat care să stabilească clar proveniența diferenței de 1 330 000 lei. Iar concluziile inspectorului de integritate se bazează pe presupuneri, nu pe o comparație matematică riguroasă între venituri și cheltuieli. Nu se regăsesc în dosar tabele sau grafice contabile care să susțină afirmația de „diferență substanțială”.

Totodată, după cum a fost elucidat mai sus, inspectorul de integritate a analizat regimul juridic al apartamentului și statutul real al proprietarului de drept, fiind ignorată declarația martorilor care susțin că Avasiloaie Tatiana nu deținea nici în folosință și nici în proprietate efectiv acest apartament.

Deasemenea nu a fost probat în nici un mod faptul că Tatiana Avasiloaie ar fi realizat contribuții financiare directe la achiziția apartamentului, nu au fost analizate documente bancare, extrase de cont sau fluxuri financiare- care , după cum sa stabilit în cadrul procedurilor judiciare - demonstrează de fapt o absolut altă stare de fapt.

Prin urmare, inspectorul de integritate a emis concluzii fără a invoca argumente pertinente și obiective în suportul concluziilor enunțate, cât și în lipsa unei baze probatorii consolidate din punct de vedere faptic – circumstanțe care în aprecierea Colegiului judiciar afectează direct temeinicia și legalitatea actului emis.

În condițiile descrise supra, Completul judiciar conchide că, Actul de constatare este unul nemotivat, cât și lipsit de substanță juridică obiectivă . În conținutul actului de constatare nu se aduce niciun contraargument concret la explicațiile prezentate de Avasiloaie Tatiana. Se menționează doar, în mod lapidar și formal, că inspectorul de integritate „respingea afirmațiile drept nefondate”, fără o motivare clară a aspectului logic al concluziei enunțate în acest sens.

Această formulare generală și nedovedită contravine cerințelor de motivare a actului administrativ.

În lumina celor expuse cupra, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că, instanța de fond întemeiat a dispus anularea Actului de constatare nr.214/19 din 09 iulie 2021.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele factice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul concluzionează că, argumentele expuse de către Autoritatea Națională de Integritate, în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către partea apelantă poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Completul specializat notează că dosarul nu conține vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ decide a respinge apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate și a menține hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E :

Apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate, ***se respinge.***

Se menține hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul central din 04 ianuarie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Dașchevici

Grigore

Bostan Angela